

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Candidatus Abbreviatus Jurisprudentiae Sacrae, Hoc Est,
Juris Canonici, Secundum Gregorii Papae IX. Libros V.
Decretalium Explanati Summa, Seu Compendium**

Pichler, Vitus

Augustae Vindel., 1733

Titulus VII. De eo, qui duxit, quam polluit per adulterium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63462](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63462)

favorem solius statûs Religiosi conditionem
 nexuit, nisi statum Religiosum elegero; non ve-
 sic favet Ordinibus sacris, vel cœlibatui. Ad
 tum ajo, eum procedere, si quis promissum
 in melius sine injuria tertii: sed post Sponsalia
 vens Ordinem sacrum, castitatem, cœlibatui
 mutat promissum cum injuria tertii, nimirum
 sã, vel sponsi.

TITULUS VII.

*De eo, qui duxit, quam polluit
 adulterium.*

SUMMARIUM.

1. *Impedimentum Criminis unde contrahatur.*
2. *Ut incurratur ex adulterio, sine conjugicidio
 interveniente, quid requiratur.*
3. *Et quid, ut contrahatur ex conjugicidio.*
4. 5. *An contrahatur Impedimentum Criminis
 ignorante Legem illud statuentem.*

IUT conjuges magis absterreantur ab
 ulterio, & conjugicidio, in pœnam
 tuitur in hoc titulo *Impedimentum Crimi-*
nis dirimens, vi cujus inter complices delicti
 (non quoad alias personas) validum Matrimo-
 nium, etiam soluto priore, iniri nequit. De
 tum, ex quo oritur, est duplex, *adulterium*, &
conjugicidio. Rubrica solùm de priori
 grum verò de utroque facit mentionem.

nec adulterium solum, nec conjugicidium solum, sine aliis adjunctis & conditionibus, inducit hoc impedimentum. Ut adulterium inducat, requiritur simul 1. vel promissio Matrimonii de futuro facta complici. 2. Vel promissio Matrimonii de presenti, seu attentatio actualis Matrimonii cum complice. 3. Vel conjugicidium. Igitur in tribus casibus adulterium constituit impedimentum criminis; & quia 4. etiam conjugicidium sine adulterio cum mutua viri & fœminæ in necem conjugis conspiratione, ac intentione Matrimonii inter se ineundi, illud invehit, quadruplici modo contrahitur impedimentum criminis, ut patet ex *t. h. t. & c. 1. de convers. infidel.* Ut hæc planiora fiant,

Dico I. Ut adulterium sine conjugicidio sit causa impedimenti criminis, requiritur vel Matrimonium cum complice attentatum, vel promissio Matrimonii contrahendi. Colligitur ex *c. 5. 6. & c. fin. h. t.* ibi: *siquis uxore vivente fide data promisit, aliam se ducturum, vel cum ipsa defacto contraxit, si nec ante, nec post (legitimam ejus, nimirum conjugem, superstite) cognovit eandem, non est tamen Matrimonium, quod cum ea contraxit, post uxoris obitum dirimendum. Cæterum tolerari non debet, si prius, vel postea, dum vixerit uxor ipsius, illam adulterio polluisset: ergo, si simul cognovit, ante vel post datam fidem de futuro vel presenti, seu si cum alia fœmina adulterium data fide commisit, dirimitur Matrimonium cum tali fœmina post obitum legitimæ uxoris contractum. Porro DD. communiter ulterius requirunt 1. ut adulterium sit perfectum. 2. Ut sit forma-*

le ex utraque parte, id est utrique cognitum, etiam
 fœminæ, quod nimirum vir, cum quo peccat, si
 conjugatus, & vicissim. 3. Ut & adulterium &
 promissio contigerit eâdem legitimâ conjugate
 vente. 4. Ut promissio sit seria, non ficta. 5. Abs
 soluta. 6. Acceptata. 7. Non revocata ante
 adulterium secutum: si verò & promissio & adu
 lterium jam contigissent, ac primùm postea re
 vocaretur promissio, non cessaret impedimen
 tum, utpote jam plenè completum & contra
 ctum. 8. Probabilius, ut accedat repromissio
 quam tamen acceptatio promissionis regula
 ter tacitè involvit. Ratio horum est, quod
 versamur in materia pœnali, in qua termini de
 bent strictè accipi, & Jura loqui censentur de
 promissione, quæ aliàs & communiter in personis
 solutis requiritur ad Sponsalia.

Objic. Promissio Matrimonii vivente priori con
 juge est nulla & irrita: sed, quod nullum est, nul
 lum producit effectum: ergo nec irritat Matrimo
 nium cum promissaria contrahendum. *R. C. ma. h.*
 tem si promissionem antecessit vel secutum est
 adulterium, *dist. min.* quod nullum est, nullum
 producit effectum sibi intrinsicum, ad quem pe
 se ordinatur. *C. min.* nullum producit effectum
 sibi extrinsecum, ex dispositione Juris intentum
 & actui de se nulli annexum. *N. min.* Jus in
 promissione tribuit vim dirimendi Matrimonium.
 Sed quid? si maritus vivente uxore promittat fœ
 minæ Matrimonium sub expressa conditione, ut
 in eventum, si uxor moreretur, sed sine interven
 tu adulterii? *R.* Quamvis in tali promissione
 parte promittentis ordinariè interveniat aliqua
 ordi-

ordinatio, atque in foro externo forsan illi non as-
sisteretur, videtur tamen mihi valida esse, eò quòd
ex parte objecti non involvat turpitudinem, &
executio referatur in tempus habile, quo condi-
tio erit purificata, neque reperiat in Jure irri-
tata esse; sicut si contrahantur Sponsalia à labo-
rantibus impedimento sub conditione, si Papa
dispensaverit. *arg. c. 8. de rev. permut. & l. 62. pr.
ff. de hered. instit.*

Dico 2. Ut conjugicidium causet impedimen- 3
tum criminis, requiritur vel adulterium prævium
(rursus perfectum & formale ex utraque parte)
can. 5. caus. 31. q. 1. c. 1. 3. 6. h. t. opus quidem
simul est, ut cædes actu sit secuta, seu machinatio in
mortem cum effectu, & quidem animò contrahen-
di Matrimonium cum complice adulterii; necesse
tamen non est, ut ambo adulteri in eadem conspi-
rent, sed sufficit, si alteruter vel physicè, vel mora-
liter, per se vel per alium eadem patret, etiam alte-
ra parte ignara. *c. 1. de convers. infid. c. 6. cit.* Vel
seclusò adulteriò requiritur, ut ambo, vir & fœmi-
na, conspirent vel saltem consentiant in eadem, &
vel per se, vel per alium actu occidant innocentem
conjugem, & quidem cum intentione contrahendi
inter se Matrimonium. *c. 1. & can. 5. cit.* Ex qui-
bus apparet, ad inducendum impedimentum Cri-
minis ex conjugicidio nunquam sufficere, si occi-
sio fiat ex alio motivo, v. g. liberiùs cum quadam
peccandi, vel contrahendi Matrimonium cum alia
persona, quæ adulterii aut conspirationis in ne-
cem, complex non fuit, vel ex vindicta &c.

Quæres, an impedimentum Criminis incur- 4
ratur ab illis, qui ignorârunt, illud à Jure an-

Aa §

nexum

nexum esse suo delicto? R. negativè cum probabili sententia Palud. Major. Leand. à Murcia Zergoll, Dicast. Fernandez apud & cum P. Kirmer l. IV. Decretal. n. 1014. Favet Karchne l. 4. Decretal. art. 4. & 5. contra Dian. Moja, Laym Haunold. Sporer, & communem Recentiorum Prob. I. Pœna à Jure statuta non incurritur à ignorantibus Jus, ut tradit communis DD. per modum regulæ apud cit. Kirmer n. 1012. & 1021. Et Sanch. l. 9. d. 32. n. 18. loquens in specie de lege pœnaliter irritante docet, *annullationem adhiberi quando non est ex solemnitate defectu, sed in delinquentis pœnam, non incurri ab ignaro legis: cuius rei ratio esse potest, quia aliàs delicta inæquæalia punirentur pœna æquali; gravius enim peccat, qui agit contra legem sciens non tantum prohibitionem, sed etiam annexam pœnam, quam alius, qui scit prohibitionem tantum. Atqui impedimentum Criminis est à Jure statutum principaliter ut pœna propter delictum, & Jus, hanc inhabilitatem Matrimonii inter complices delicti statuens, est lex pœnalis, seu pœnaliter inhabilitans, ut iterum est communis, ita ut Palao, Adversarius, p. 1. tr. 3. d. 2. pu. 7. n. 4. hoc Jus adducat per modum exempli Legis pœnalis, dicens *quoties in pœnam delicti imponitur, ut contingit in Lege irritante Matrimonium ob uxoricidium, & adulterii crimen cum promissione futuri Matrimonii. Et: ex toto titulo (de eo, qui duxit &c.) constat, irritationem esse pœnam.* Ergo Impedimentum Criminis non incurritur ab iis, qui ignorant à Jure annexum illud esse suo delicto, seu qui ignorant hanc legem pœnaliter inhabilitantem; quod nempè*

nempe non transgrediuntur hanc legem *quæ pœ-
nalem*, cum ut talem non cognoscant. 2. Igno-
rantia facti excusat ab impedimento Criminis : sic
mulier ignorans virum, cum quo peccat, esse con-
jugatum, illud non incurrit. *c. 1. h. t.* & fatentur
Adversarii: ergo & ignorantia Juris excusat. Nec
objicias *regulam Juris 13. in 6.* ubi dicitur, igno-
rantiam facti quidem excusare, non item ignoran-
tiam Juris; quia ista regula non procedit de igno-
rantia Juris pœnalis; cum universaliter pœna non
incurratur ab ullo ignorante. 3. Irregularitates
ex delicto, v. g. homicidio illicito, non incurrun-
tur ab iis, qui ignorant eas esse annexas suo delicto,
ut habet probabilis multorum gravium DD. Pa-
norum. Innoc. Nav. Sanch. Conink, Palao &c.
(quamvis ego ipsis non assentiar, quia hæ irregu-
laritates non principaliter ut pœnæ sunt statutæ,
sicut impedimentum Criminis, sed ut inhabilitates)
ergo etiam probabile est, impedimentum Criminis
non incurri ab ignorantibus, illud esse annexum
suo delicto. 4. Reservatio peccatorum, saltem pœ-
nalis, non datur apud eos, qui ignorant, sua de-
licta esse reservata, ut passim docent Theologi:
ergo &c. 5. Excommunicatio & aliæ censuræ
non ligant ignorantes, ut communiter tradunt ex
c. 2. de constit. in 6. quia sunt pœnæ: ergo &c.

Objic. 1. Impedimentum affinitatis ex copula
illicita, quamvis involvat peccatum, & ratio-
nem pœnæ habeat, tamen afficit etiam igno-
rantes Legem: ergo etiam Impedimentum Cri-
minis. 2. Consuetudo & praxis est optima Ju-
ris dubii interpres: sed pro opposita sententia
stat *praxis & consuetudo tribunalium*, maxi-
mè

mè Romani: ergo. 3. Nostra sententia nec in foro interno potest deduci in praxim, cum, ubi agitur de valore Sacramenti, debeamus tutius sequi: ergo saltem practicè non est probabilis. & ad 1. *N. conf. & parit.* nam impedimentum affinitatis ortæ ex copula illicita non est introductum in pœnam delicti, saltem principaliter, vel indè patet, quòd à Tridentino propter quòd interveniat delictum, potiùs restrictum fit & quidem ad secundum gradum, cum tamen affinitas ortum habens ex copula conjugali & licita dirimat Matrimonium usque ad quartum gradum; sed est introductum tanquam inhabilitas propter similem rationem, propter quam introductum est impedimentum affinitatis ex copula illicita ortæ, de qua ad *tit. XIV.* infra. Ad 2. Illa consuetudo & praxis Tribunalium (si tamen ubique recepta sit) innititur sententiæ probabiliori communi, atque pro foro solùm externo procedit, pro quo præsumitur scientia Juris manifestè ac certi, quamdiu ignorantia non probatur: inde tamen non inferitur, quòd, qui certus est de sua ignorantia Legis, impedimentum dirimens constituentis in suum delictum, securus non sit in foro interno, pro quo nondum probata est consuetudo contraria, Jus dubium explicans, si quis ab eaque dispensatione ducat in conjugem, cui viro te propria uxore promiserat Matrimonium cum interventu adulterii. Ad 3. Probabilitas speculativa nostræ sententiæ negari non potest propter allata rationum momenta: practica autem inferatur manifestè ex dictis ad *tit. I. n. 35.*